

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД В РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

*Гринюк Оксана ,
науковий співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Новий етап у розвитку шкільної освіти пов'язаний з упровадженням інтегрованого підходу у формуванні змісту та організації компетентісно орієнтованого навчання. Даний підхід передбачає об'єднання в цілісність знань про живу природу на основі концептуальних ідей, теорій та загальних закономірностей природи, екології (збереження, періодичності та направленості процесів до рівноважного стану), що є необхідною умовою продуктивності знань учнів.

Під поняттям «компетентісно орієнтованого навчання» науковці розуміють спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток ключових (базових, основних, надпредметних) і предметних компетентностей особистості [2, с. 6]. Компетентісно орієнтоване навчання передбачає формування в учнів різних груп компетентностей, які охоплюють за словами І. В. Родигіної, «глибокі, систематичні, поліфункціональні знання; вміння і навички використання знань у стандартних і нестандартних ситуаціях; ціннісні установки та мотивацію діяльності» [3, с. 23].

Щоб бути ефективними сьогодні, вчителі біології та екології в старшій школі, як повсякденний інструментарій повинні використовувати інтегрований підхід у навчанні зі всіма методами та прийомами роботи з інформацією. Адже, біологія і екологія є одним з тих навчальних предметів, що дає багатий матеріал для відпрацювання найрізноманітніших методів і прийомів, які дають можливості залучити учнів до дослідницької роботи, розвинути їх творчі здібності і створити якісні передумови для підвищення зацікавленості дітей навчальним матеріалом.

Реалізація інтегрованого підходу сприяє засвоєнню цілісних знань учнів, забезпечує ефективніше формування у них цілісного уявлення про сучасну

природничо-наукову картину світу, роль і місце людини в природі та вироблення у школярів ключових компетентностей, яких потребує сучасне життя.

Уміння інтегрувати і творчо використовувати здобуті знання є зараз соціальною цінністю, оскільки допомагає людині виконувати суспільні й професійні функції, робить можливою швидку адаптацію в нових умовах праці, що змінюються, сприяє швидкому переходу від одного виду діяльності до іншого.

У сучасній методиці викладання природничих предметів, зокрема біології та екології, широко застосовується одна з інноваційних педагогічних технологій, що підтримує інтегрований підхід у компетентісно орієнтованому навчанні – це метод проектів, який є одним з найперспективніших складових освітнього процесу. Як стверджує К. М. Задорожний, даний метод створює умови творчого саморозвитку та самореалізації учнів, сприяє формуванню необхідних життєвих компетентностей [1, с. 16], які на Раді Європи були визначені як основні в XXI столітті: полікультурні, мовленнєві, інформаційні, політичні та соціальні. Цей метод є особливо актуальним на сучасному етапі розвитку освіти, оскільки відповідає її нагальним вимогам і тенденціям – особистісно-орієнтованому та діяльнісному характеру сучасної освіти, її компетентісній спрямованості.

За змістом ці проекти повинні бути міжпредметними, тому що інтеграція знань з біології, хімії, фізики, географії, історії та інших предметів, сприятиме цілісному засвоєнню учнями природничо-наукових знань, розумінню взаємозв'язків у природі і суспільстві, формуванню предметних компетентностей. Ще одним важливим завданням учителя на уроках біології та екології є виявлення в учнів задатків до певного виду діяльності та створення умов для їх розвитку.

Так чи інакше у процесі виконання будь-якого проекту учні засвоюють нові знання, практичні вміння, інтегрують навчальну інформацію суміжних дисциплін, шукають більш ефективні шляхи розв'язання завдань поставлених у проекті, що забезпечує всебічний, творчий розвиток особистості та підвищує рівень успішності навчання з даного предмету.

Отже, застосування інтегрованого підходу на уроках біології та екології сприятиме цілісному засвоєнню учнями біолого-екологічних знань, умінню пояснювати процеси і явища, які відбуваються у живій і неживій природі на основі

загальних закономірностей природи та екологічних законів, розумінню взаємозв'язків у природі і суспільстві, формуванню у них наукової картини світу, а також предметних компетентностей, як того вимагає сучасне суспільство в контексті освіти для сталого розвитку.

Ключові слова: інтегрований підхід, компетентнісно орієнтоване навчання, метод проектів, компетентність.

Список використаних джерел

1. Задорожний К. М., «Дослідницька та проектна діяльність під час вивчення біології». Харків. Видавнича група «Основа», 2008. 143 с.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / [Н. М. Бібік, Л. С. Ващенко, О. Я. Савченко та ін.]; за ред. О.В. Овчарук. К.: К.І.С., 2004. 112 с. – (Бібліотека з освітньої політики).
3. Родигіна І. В. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання. Х.: Вид. група «Основа», 2008. 112 с.

РОЛЬ КОГНІТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ФАХОВО-ІСТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІСТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

*Гриценко Андрій,
канд. пед. наук,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка,
м. Глухів, Україна*

Фахово-історична компетенція у складі професійної компетентності майбутнього вчителя історії пов'язана з опануванням професійно спрямованих історичних знань, сучасних технологій навчання, набуттям умінь працювати з історичними джерелами, діяти в умовах соціальної мінливості (зміни уявлень про систему цінностей, умови розвитку самого суспільства), відстоювати свою громадянську позицію та дослідницькі вміння.

До когнітивної складової фахово-історичної компетенції майбутніх учителів історії доцільно віднести знання про минуле людства, головні події, життя та